

KRD.P.60.2018.1

Warszawa, 21 listopada 2018 r.

Pan

Piotr MÜLLER

Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo ozn. DLP.ZLS.1201.39.2018 z dnia 30 października 2018 r., uprzejmie informuję, że Krajowa Reprezentacja Doktorantów przedstawia następujące stanowisko do przedłożonego do zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego *w sprawie w sprawie stypendiów ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki dla studentów i wybitnych młodych naukowców* (wersja z dnia 26 października 2018 r.):

1. Wątpliwości zasadnicze odnośnie do braku precyzji wzbudza użyte w projekcie wielokrotnie określenie „wysoki poziom innowacyjności” (§ 2 pkt 3 i 4, § 5 pkt 3, § 10 ust. 2 pkt 1 lit. b, § 11 ust. 3 pkt 1 lit. a), które nie ma definicji legalnej, a jego wykładnia zaważy na rankingu. Arbitralność uznania jednych projektów za posiadające „wysoki poziom innowacyjności”, a innych za pozbawione takiego przymiotu, w praktyce będzie miała decydujące znaczenie w kwestii przyznania bądź odmowy przyznania stypendiów.
2. Użycie definiensu „znaczący udział” (ewentualnie: „znaczący wkład”) przy definiowaniu „znaczących osiągnięć” (§ 2 pkt 3, § 3 pkt 2, 3, 4 i 8, § 5 pkt 3, § 5 pkt 7) wskazuje na błąd logiczny w projekcie, określaną jako *ignotum per ignotum*, tj. definiowanie nieznanego przez nieznaną.
3. Odwołanie zawarte w § 2 pkt 4 do obligatoryjnego uczestnictwa w konferencji prelegentów „co najmniej z dziesięciu uczelni” proponujemy zastąpić określeniem: „co najmniej z dziesięciu jednostek naukowych (uczelni, instytutów badawczych, instytutów PAN, zagranicznych jednostek naukowych)”, które jest pojemniejsze. Sugerujemy ponadto rozważenie obniżenia liczby jednostek do 7, gdyż spełnienie takich wymagań w praktyce może być dla studentów zbyt trudne.
4. Nie jest jasne, czy przesłanki wymienione w § 5 pkt 3 (tj. „znaczący udział w projekcie...” oraz „udział w projekcie...”) mają być spełnione łącznie, czy wystarczy spełnienie jednej z nich; w tym drugim przypadku należałoby drugą przesłankę wyłączyć do odrębnego punktu. Ponadto wątpliwości wzbudza brak przecinka

---

zamykającego wtrącenie rozpoczynające się słowami: „za wyjątkiem...”, gdyż nie wiadomo, czy druga część wyliczenia po słowie „oraz” odnosi się jeszcze do wykluczenia, czy już nie.

5. W § 5 pkt 5 lit. a nie sprecyzowano, czy osiągnięciem jest udział czynny (wygłoszenie referatu, prezentacja posteru itp.), czy wystarczy udział bierny.

6. Wątpliwości wzbudza brak jednoznacznej relacji pomiędzy osiągnięciami, o których mowa w § 5 pkt 3 (znaczący udział w projekcie badawczym) i w § 5 pkt 5 lit. b (udział w międzynarodowych projektach badawczych). Czy znaczący udział w międzynarodowym projekcie badawczym będzie uwzględniony w obu punktach, czy tylko w jednym?

7. Nie określono minimalnego czasu trwania stażu zagranicznego, o którym mowa w § 5 pkt 5 lit. c.

8. Niezrozumiałe jest, dlaczego osiągnięcia kandydatów do stypendium mają być dokumentowane w formie pisemnej (§ 6 ust. 1 i 2 oraz § 7 ust. 3 projektu), choć sam wniosek składa się w formie dokumentu elektronicznego (§ 7 ust. 2). Uważamy, że powinno się umożliwić udokumentowania osiągnięć na trwałym nośniku elektronicznym, czyli np. poprzez skany zaświadczeń/dyplomów, przekazywane ministrowi, czy to drogą elektroniczną, czy też w postaci np. płyt CD/DVD. W kontekście wzrastającej liczby publikacji w ramach wolnego dostępu zasadne byłoby również umożliwienie potwierdzenia publikacji poprzez wskazanie stosownego linku internetowego.

9. Użyte w § 6 ust. 2 pkt 6 odniesienie do „innych osiągnięć młodego naukowca” zawiera ich przykładowe wyliczenie, do których zalicza: „pełnione funkcje, odbyte warsztaty i szkolenia”. Należy doprecyzować, że chodzi o funkcje pełnione w projektach badawczych. Natomiast kwestia warsztatów i szkoleń pojawia się tu pierwszy raz – odbycia warsztatów i szkoleń nie zaliczono w rozporządzeniu do osiągnięć branych pod uwagę w ocenie.

10. Z obecnej redakcji przepisu § 8 ust. 1 wynika, że to obowiązkiem ministra a nie studenta jest spełnienie przesłanek, o których mowa w pkt 1 i 2. Proponujemy nadać temu wstępowi do wyliczenia następujące brzmienie: „Stypendium dla studenta uczelni nadzorowanej przez ministra może zostać przyznane na dany rok akademicki studentowi, który:”.

11. Skoro w myśl § 8 ust. 3 stypendium dla młodego naukowca może zostać przyznane tylko raz, to nie ma żadnego uzasadnienia wprowadzanie ograniczenia, o którym mowa w § 11 ust. 1 projektu, zgodnie z którym „bierze się pod uwagę osiągnięcia uzyskane w okresie czterech lat poprzedzających rok złożenia wniosku”. Należy dopuścić możliwość uwzględniania osiągnięć powstałych od momentu uzyskania statusu młodego naukowca.

12. Określenie „bierze się pod uwagę znaczące osiągnięcia naukowe lub artystyczne związane ze studiami”, zawarte w § 10 ust. 1 projektu, może być interpretowane w sposób zawężający w odniesieniu do studiów (w domyśle: na danym kierunku), co może być niekorzystne dla tych studentów, którzy mają zainteresowania (i osiągnięcia) interdyscyplinarne. Proponujemy usunięcie słów: „związane ze studiami”.

13. Wśród kryteriów oceny wniosków o stypendia dla młodych naukowców przewidziano w § 11 ust. 1 pkt 1 lit. b uwzględnienie „znaczenia prowadzonych badań naukowych i prac rozwojowych dla realizacji celów polityki naukowej państwa”. Tak skonstruowane odesłanie będzie faworyzowało niektóre strategiczne dyscypliny kosztem dyscyplin należących do dziedziny nauk humanistycznych, społecznych, teologicznych i sztuki. Ponadto nie przewidziano, że zgodnie z art. 313 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. poz. 1669) Rada Ministrów określi po raz pierwszy politykę naukową państwa, o której mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. poz. 1668 i 2024; dalej: P.s.w.n.) w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy, czyli do dnia 1 kwietnia 2020 r. Dopóki delegacja ta nie zostanie wykonana, dopóty brak będzie możliwości oceny wniosków o stypendia w oparciu o to kryterium. Należy więc wprowadzić przepis przejściowy, uwzględniający taki stan rzeczy.

14. Regulacja zawarta w § 16 ust. 3 projektu nie uwzględnia, iż o stypendium dla młodych naukowców mogą się również ubiegać uczestnicy studiów doktoranckich (o stypendia na rok 2019 nie mogą się ubiegać doktoranci ze szkół doktorskich, bo takie jeszcze nie powstały). W związku z tym proponuje się temu przepisowi nadać brzmienie: „W przypadku zmiany przez młodego naukowca, któremu przyznano stypendium dla młodych naukowców, miejsca zatrudnienia, studiów doktoranckich albo szkoły doktorskiej, jest on obowiązany niezwłocznie powiadomić ministra odpowiednio o podmiocie, w którym podjął zatrudnienie albo o studiach doktoranckich lub szkole doktorskiej, w której kontynuuje kształcenie, oraz o dacie tej zmiany”.

15. W rozporządzeniu powinien zostać wyraźnie określony sposób ustalania okresu, na jaki jest przyznawane stypendium dla młodego naukowca. Zgodnie z art. 360 ust. 5 zd. 1 P.s.w.n.: „Stypendium jest przyznawane na okres nie dłuższy niż 3 lata”. Nie zostało nigdzie określone, jaki jest najkrótszy okres otrzymywania tego stypendium oraz – co najważniejsze – jakimi kryteriami ma się kierować minister, określając ten okres. Z załącznika nr 2, w którym zawarto wzór wniosku o to stypendium wynika (cz. B, pkt 7), iż długość okresu, w jakim ma być wypłacane to stypendium, stanowi element wniosku. Jednakże nie sposób wywnioskować ani z ustawy, ani z opiniowanego projektu, czy minister w tym zakresie jest związany

wnioskiem, czy też orzeka w granicach uznania (np. wniosek opiewa na 3 lata, lecz stypendium zostanie przyznane na rok).

16. W rozporządzeniu nie rozstrzygnięto kontrowersyjnej kwestii przypisywania studentów/doktorantów do dyscyplin/dziedzin przez tzw. zespoły specjalistyczne powoływane przez Ministra do oceny wniosków stypendialnych. Dotychczasowa praktyka w tym zakresie była krzywdząca dla osób prowadzących badania interdyscyplinarne. Przykładowo: łączne osiągnięcia jednego doktoranta np. medycyny i filozofii pozwoliłyby mu otrzymać stypendium, jednak osiągnięcia te rozdzielone pomiędzy wspomniane dwa kierunki studiów doktoranckich uniemożliwiały otrzymanie stypendium ministra. Opiniowany projekt nie zawiera pożądanego rozstrzygnięcia tej kwestii.

17. W § 14 pkt 2 rozporządzenia wskazano, że minister przyznaje nie więcej niż 170 stypendiów dla młodych naukowców, z tego 50% dla młodych naukowców będących doktorantami. W przypadku dotychczas obowiązującego rozporządzenia ws. stypendiów ministra dla doktorantów liczba potencjalnych stypendystów została określona na „nie więcej niż 84”, natomiast w jeszcze obowiązującym rozporządzenia ws. stypendiów dla wybitnych młodych naukowców (nieobejmującym doktorantów) liczby takiej nie wskazano. Jednak lista tegorocznych laureatów stypendium dla wybitnych młodych naukowców (wyniki z września 2018 r.) obejmuje 181 osób. Łącznie zatem jest to 265 laureatów obu tych stypendiów, co w porównaniu do liczby „nie więcej niż 170” proponowanej w opiniowanym rozporządzeniu stanowi regres o blisko 36%. W ocenie Krajowej Reprezentacji Doktorantów nie znajduje to uzasadnienia i jeśli nasz kraj ma stanowić miejsce pracy naukowej konkurencyjne względem państw zachodnich, to liczbę stypendiów dla wybitnych młodych naukowców, a więc w obecnym stanie prawnym także doktorantów, należy zwiększyć, a nie zmniejszyć.

W pozostałym zakresie Krajowa Reprezentacja Doktorantów nie zgłasza uwag do opiniowanego projektu.

Z wyrazami szacunku

Przewodnicząca
KRAJOWEJ REPREZENTACJI DOKTORANTÓW
mgr inż. Ewelina Pabjańczyk-Wlaziło